

Dünyanın
ən böyük
dərsi

“Əgər hər kəs gender bərabərliyi haqqında məlumatlı olsa, biz qadınlara qarşı cinayətin azalmasına və hər bir fərdə qarşı hörmətlə yanaşan həssas bir dünyanın qurulmasına ümid edə bilərik.”

Freyda Pinto
Aktrisa, “Çünkü mən qızam”
“PLAN International”
təşəbbüsünün səfiri

Gender bərabərliyi

Mövzu:

Coğrafiya, Həyat bilgisi, dillər

Məqsədlər:

- Gender bərabərliyinin tərifini bilmək;
- Gender bərabərsizliyinin səbəblərinə və nəticələrinə barədə məlumatlı olmaq;
- Gender bərabərliyini necə təbliğ etməyi anlamaq.

Hazırlıq:

- Diskriminasiyanın tərifini lövhəyə və ya flipçarta yazın.
- Şəkil çəkmək və yazmaq üçün flipçart, vərəqlər və ya lövhələr hazırlayın.

- “PLAN International” təşkilatının “Because I am a Girl: I’ll take it from here” adlı videosunu nümayiş üçün hazırlayın (Qeyd: əgər videonu nümayiş etdirmək üçün internet bağlantınız və ya yetərli şəraitiniz yoxdursa, dərsin bu hissəsini keçməyin). Dərs bu elementdən asılı deyil.
- Əlavədə verilmiş “Gücləndirmə ulduzu”nu çap edib, əlavə vəsait və ya ev tapşırığı kimi paylayın.

Qeyd: Bu dərsi keçməzdən əvvəl şagirdlərinizdən hər hansı birinin nə vaxtsa və ya hazırda gender bərabərsizliyi ilə üzləşib-üzləşmədiyi barədə düşünün. Bu mövzuda həssas davranın və sinfin bütün şagirdlər üçün təhlükəsiz olduğundan əmin olun. Şagirdlərə öz istəkləri ilə şəxsi təcrübələri haqqında danışmaq və ya danışmamaq seçiminin olduğunu aydınlaşdırın.

Ümumi vaxt:

60
dəq.

Yaş həddi:

11-14
yaş

5 GENDER BƏRABƏRLİYİ

Qlobal məqsədlər

Sabit inkişafın ümumdünya məqsədləri

Dünyanın
ən böyük
dərsi

“Dünyanın ən böyük dərsi” – Birləşmiş Millətlər Təşkilatı tərəfindən qəbul edilmiş Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin elan edilməsi ilə əlaqədar birgə təhsil layihəsidir. Bu layihə 17-ci məqsədin – “Dayanıqlı inkişaf naminə tərəfdaşlıq” məqsədinin mühümlüyünün canlı sübutudur və onun gerçəkləşdirilməsi bizimlə və biri-biri ilə əməkdaşlıq edən tərəfdaşlarımızın köməyi olmadan mümkün olmazdı.

Layihənin təşkilatçılar qrupuna təşəkkür edirik.

Dünya üzrə bizimlə işləyənlərə xüsusi təşəkkürlər:

“Global düşüncə” təşkilatının əməkdaşlığı ilə hazırlanmış dərslər planları www.think-global.org.uk. Ədalətli və dayanıqlı sülhün təmin edilməsi məqsədi ilə təlimin təbliği.

Təlim tapşırığı

10

dəq.

Dərsi bu sualın müzakirəsi ilə başlayın: “Özünüzü qrupun bir hissəsi kimi hiss etdiyiniz vaxtı yadınıza salın. Niyə özünüzü qrupun bir üzvü kimi hiss edirdiniz?

Qrupun üzvü olmaq necə bir hissdir? (Şagirdlərin fikirlərinə diqqətlə yanaşın)

Şagirdlərə düşünmək üçün 1-2 dəqiqə vaxt verin. Bir neçə şagirdi şəxsi təcrübəsi və hissləri barədə sorğu-sual edin.

Daha sonra soruşun: “Sizcə, qrupda ayrı-seçkiliyə məruz qalmaq necə hissdir? Hər hansı bir şəxs ayrı-seçkiliyə məruz qalanda nə hiss edir?”

Şagirdlərə düşünmək üçün 1-2 dəqiqə vaxt verin və bir neçə şagirdi öz şəxsi təcrübələri və hissləri barədə sorğu-sual edin.

Diferensiasiya və alternativ tapşırıqlar

Şifahi cavab vermək yerinə, arzuladıqları halda şagirdlərə hisslərini yazılı şəkildə təqdim etmək imkanı yaradın. Hisslərini paylaşmaq istəyən hər bir şagirdə bu şəraiti yaratdığınızdan əmin olun. Digər bir alternativ isə hisslərini bütün siniflə bölüşmək yerinə öz partnyoru ilə bölüşmək seçimidir.

Təlim tapşırığı

10

dəq.

Diskriminasiyanın tərifini şagirdlərə göstərin və ya oxutdurun: “Hər hansı bir şəxsə və ya bir qrupa ədalətsiz davranma diskriminasiyadır. Bəzən bu ədalətsizliyin səbəbi yaş, gender, din və ya irq ola bilər”.

Bu tərifin xüsusi terminlərini xatırlamaq üçün şagirdlərdən tərifin içindəki hər terminə xas bir hərəkət nümayiş etdirməyi xahiş edin. Bununla da şagirdlərin tərfi daha yaxşı dərk etməsini təmin etmək mümkündür. Məsələn, “hər hansı bir şəxs” dedikdə bir və ya iki nəfəri göstərmək, “bir qrup şəxs” dedikdə şagirdlərin əllərini dairə şəklində birləşdirmək ola bilər.

Bu, tərfi yadda saxlamağa və ondakı bütün ifadələri anlamağa kömək edəcək. Şagirdləri cütlüklərə ayırın və diskriminasiyanın 3 mümkün nəticəsini yazmağı, sonra isə siniflə bölüşməyi xahiş edin.

Diferensiasiya və alternativ tapşırıqlar

Diskriminasiyanın nəticələrini fərdlər, icmalar və ölkələr nöqtəyi-nəzərindən dəyərləndirin.

Təlim tapşırığı

15

dəq.

Gender diskriminasiyası mövzusunun və onun necə gender bərabərsizliyinə gətirib çıxartdığını izah edin.

Şagirdləri 5-6 qrupa ayırın və hər qrupdan bir flipçartın üzərində qız, digərində isə oğlan şəkli çəkməyi xahiş edin.

Qruplardan bizim cəmiyyətdə oğlan və ya qız olmağın nə mənə kəsb etdiyini soruşun. Əgər bu sual şagirdləri çaşırsa, onlara belə bir istiqamət verin: “Oğlan və ya qız olmağın ən önəmli xüsusiyyətlərini sadalayın”.

Qruplara mümkün qədər çox xüsusiyyətlər yazmağı və onların hər birinin qarşısına uyğun şəkil əlavə etməyi xahiş edin.

Bir neçə dəqiqədən sonra qruplardan rəsmlərini və oğlanla qız arasında tapdıqları fərqləri təqdim etməyi xahiş edin.

Müzakirə üçün iştirakçılardan bütün qruplar tərəfindən qıza aid yazılan xüsusiyyətlərdən beşini sıralamağı xahiş edin. Bu xüsusiyyətlərin qızlarda anadangəlmə və ya sonradan qazanılma olduğunu soruşun. Eyni mərhələləri oğlanlara aid xüsusiyyətlərin müzakirəsi üçün təkrarlayın.

Cinsiyətə aid xüsusiyyətləri təsvir edən bir flipçart və genderə aid xüsusiyyətləri təsvir etmək üçün digər flipçart hazırlayın. Xüsusiyyətləri yazdığınız siyahılarda başlıqda "cins" və "gender" yazın.

- Cinsiyət və gender xüsusiyyətləri arasındakı əsas fərqi izah edərkən şagirdlərin diqqətini bu xüsusiyyətin anadangəlmə və ya sonradan qazanılan olduğuna yönəldin.
- Bu xüsusiyyətlər həmişə olubmu? Cinsiyət və gender xüsusiyyətlərinin zamana və cəmiyyətə görə dəyişə biləcəyini izah edin.

Əsas öyrənmə məqamlarını qeyd və izah edin:

- Cinsiyət və gender arasında əsaslı fərqlər var.
- Cinsi xüsusiyyətlər biolojidir, zamana və cəmiyyətə görə dəyişmir.
- Gender xüsusiyyətləri isə sosial münasibətlərin təsiri ilə formalaşır, zamanla dəyişir, müxtəlif cəmiyyətlərdə fərqli xarakter daşıya bilər.

Təlim tapşırığı

15
dəq.

"PLAN International"ın "Because I am a Girl: I'll take it from here" adlı videosuna baxın (3.06).

<http://plan-international.org/girls/stories-and-videos/because-i-am-a-girl-ill-take-it-from-here.php>

Şagirdlər cütlükdə aşağıdakıları yazmalı və müzakirə etməlidir:

- Sizcə, filmin əsas məqsədi, göndərdiyi ismarıq nədir?
- Filmdəki qızın qarşılaşdığı 8 problemdən 3-nü sadalayın.
- O, bu çətinliklərin öhdəsindən necə gələcəyini düşünür?

Şagirdləri öz fikirlərini müzakirə etmək üçün bir araya gətirin. "Gender diskriminasiyası" ifadəsini xatırladın və "gender bərabərliyi"ni müzakirəyə daxil edin.

- Sınıfda aşağıdakı məsələləri müzakirə edin:
- Film gender diskriminasiyasının qızlara olan təsirindən bəhs edir. Sizcə, oğlanlar da gender diskriminasiyası ilə rastlaşa bilər? Gender bərabərliyi problemi yalnız qızlar və qadınlara xasdır?
- Sizcə, oğlanlar və kişilər üçün gender bərabərliyi daha çoxdur? Niyə?
- Gender bərabərsizliyinin öhdəsindən gəlməkdə kişilərin və oğlanların rolu nədir?

Təlim tapşırığı

10

dəq.

Şagirdlərdən soruşun:

Yaşadığınız cəmiyyət bizə gender xüsusiyyətləri siyahısında sadalananlardan birinin digərlərindən daha önəmli və dəyərli olduğunu öyrədirmi?

Siz belə bir misal göstərə bilərsiniz: "Cəmiyyət qızlar kimi həssas olmağın gözəl olduğunu, amma oğlanlar kimi iddialı olmağın önəmli və daha dəyərli olduğunu bizə öyrədir".

Bizim gender haqqında olan fikirlərimiz dəyişə bilərmi? Biz bu dəyişikliyə necə dəstək verə bilərik?

Diferensiasiya və alternativ tapşırıqlar

Əgər əlavə vaxt qalsa, iştirakçılara aşağıdakı sualları verin:

- Qızların/qadınların son 10 və ya 20 ildə gözləntiləri necə dəyişib?
- Başqa ölkələrdə kişi və qadınlar üçün qəbul olunanlar fərqlidirmi?
- Bizi qadın və ya kişi kimi səciyyələndirən bioloji xüsusiyyətlər zamanla dəyişirmi və ya başqa ölkələrdə fərqlidirmi?
- Cəmiyyətin qadınlardan, kişilərdən, oğlanlardan və qızlardan gözlədiklərinin fərqli ola biləcəyini açıqlayın, lakin erkək və dişi törəmə funksiyaları dünyanın hər yerində eynidir.

Əlavə vəsait və ya ev tapşırığı: "Gücləndirmə ulduzu"

Bütün şagirdlərə bu vəsaiti paylayın (Əlavə1). Onlardan ulduzun altındakı suallar barəsində düşünməyi, gələcəkdən gözləntiləri barədə deyil, həmin anda nə hiss etdikləri barədə dürüst cavab verməyi xahiş edin.

Öz həyatınız, aid olduğunuz icma və əks cinsin nümayəndələri, valideynlər, həmçinin güclü insanlarla qarşılıqlı əlaqələriniz haqqında əhatəli düşünün.

Ulduzun üzərində cavabınıza uyğun gələn nömrəni dairələyin.

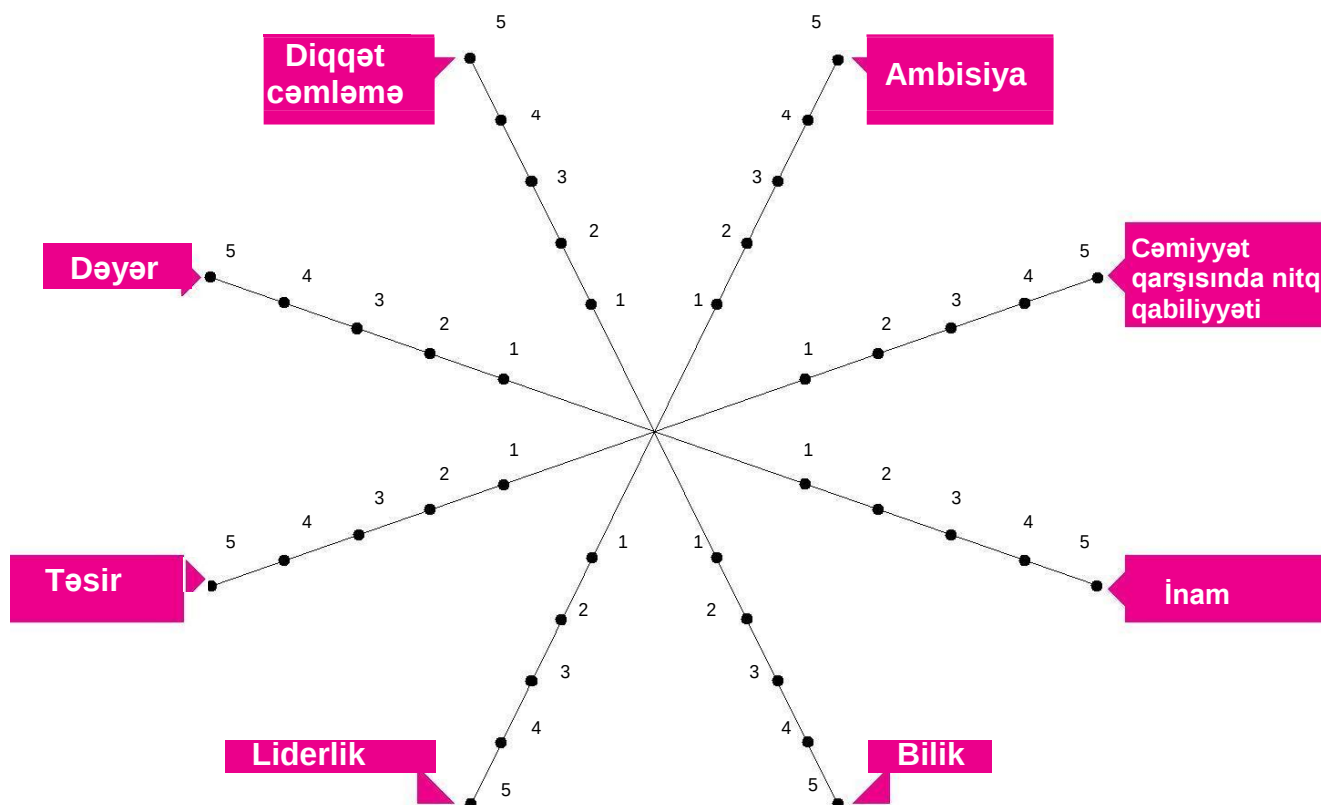
Nöqtələri birləşdirin. Tamamilə güclənmiş şəxslər bu nöqtələr vasitəsilə mükəmməl və tam ölçülü 8 bucaqlı yaradacaq.

Öz gücləndirmə ulduzunu paylaşmaq və müqayisə etmək istəyən şagirdlərə icazə verin.

Hansı ulduz formasının digər ölkələrin oğlan və qızları üçün uyğun olduğunu müqayisə edin.

Gücləndirmə ulduzu

Özünüqiymətləndirmə aləti

Məsələ	Əsas sual	Cavab (dairəyə alın)				
		Heç vaxt	Təsadüfən	Hərdən	Tez-tez	Həmişə
Dəyər	Qarşı cinsdən olan həmyaşıdlarınız qədər dəyərli olduğunuzu düşünürsünüzmü?	1	2	3	4	5
Təsir	Həyatınızı dəyişdirəcək qərarlara təsir edə bildiyinizi düşünürsünüzmü?	1	2	3	4	5
Liderlik	Qrupa liderlik qabiliyyətinizin olduğuna inanırsınız mı?	1	2	3	4	5
Bilik	Hər hansı bir iddia irəli sürdükdə əlavə məlumata ehtiyacınız olur mu?	1	2	3	4	5
İnam	Önemli insanlarla rahatlıqla əlaqə qura biləcəyinizə inanırsınız mı?	1	2	3	4	5
Cəmiyyət qarşısında nitq qabiliyyəti	Cəmiyyət qarşısında nitq söyləyərkən özünüzdə rahat hiss edirsiniz mi?	1	2	3	4	5
Ambisiya	Özünüzdə sizi əhatə edən dünyanı dəyişdirmək potensialını hiss edirsiniz mi?	1	2	3	4	5
Diqqət cəmləmə	Dünyada sizin üçün önəmli olan nəyisə dəyişdirəcəyinizə dair aydın bir fikriniz varmı?	1	2	3	4	5
Bacarıq	Əgər məqsəd qoysanız, dünyanı dəyişdirə biləcəyinizə inanırsınız mı?	1	2	3	4	5

